EUROPA-
KOMMISSIONEN

Bruxelles, den 15.10.2020
COM(2020) 635 final

RAPPORT FRA KOMMISSIONEN TIL EUROPA-PARLAMENTET, RÅDET OG DET EUROPÆISKE ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG

Naturens tilstand i Den Europæiske Union

Rapport om status og tendenser i 2013 - 2018 for arter og naturtyper beskyttet af fugledirektivet og habitatdirektivet

1. Indledning

EU's fugle[1]- og habitatdirektiver[2] ("naturdirektiverne"), som ligger til grund for Natura 2000-nettet af beskyttede områder, udgør en hjørnesten i EU's biodiversitetspolitik. De har til formål at sikre bevarelsen af arter og naturtyper af fællesskabsbetydning ved at beskytte alle vilde fugle (mere end 460 arter), repræsentative og truede levesteder (233 typer fra marine havgræsenge til alpegræsgange) og næsten 1 400 andre arter fra små planter til pattedyr, herunder mange ikoniske vilde dyrearter. De pålægger medlemsstaterne at opretholde og genoprette den gunstige bevaringsstatus for disse arter og levesteder.

For at gøre det muligt for Kommissionen at vurdere fremskridtene hen imod direktivernes mål skal medlemsstaterne hvert 6. år aflægge rapport til Kommissionen jf. fugledirektivets artikel 12 og habitatdirektivets artikel 17, navnlig om bevaringsstatus og tendenser for de levesteder og arter, de beskytter. Denne sammenfattende rapport, som er den tredje vurdering af bevaringsstatus i EU i henhold til direktiverne, er resultatet af den største og mest omfattende indsamling og rapportering af data om naturens tilstand i Europa, der er blevet gennemført. Den beskriver status og tendenser for naturtyper og arter i 2013-2018 som indrapporteret af de 28 medlemsstater[3] og giver derved et ajourført overblik over sundhedstilstanden for naturen i EU. Den vurderer ændringer over tid, de vigtigste pres og Natura 2000-nettets bidrag til bevarelsen af beskyttede arter og levesteder. Analysen understøttes af en detaljeret teknisk vurdering fra Det Europæiske Miljøagentur[4].

2. Status og tendenser for levesteder og arter i EU

Medlemsstaterne indsender data i et harmoniseret format, så de kan indgå i databaser, der anvendes til aggregerede vurderinger på EU-plan fra Det Europæiske Miljøagentur.

For fugle foretages vurderingen på EU-plan. Beskyttede arter og levesteder, der er omfattet af habitatdirektivet, vurderes i forhold til ni "biogeografiske" landområder[5] og fem havområder[6]. For at sikre klar og ensartet kommunikation præsenteres resultaterne ved hjælp

[1] Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/147/EF af 30. november 2009 om beskyttelse af vilde fugle (EUT L 20 af 26.1.2010, s. 7).

[2] Rådets direktiv 92/43/EØF af 21. maj 1992 om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter (EUT L 206 af 22.7.1992, s. 7).

[3] Denne rapport indeholder stadig data fra Det Forenede Kongerige, som udtrådte af EU i januar 2020. For første gang indeholder den data fra Kroatien, der tiltrådte EU i juli 2013. Rumænien er den eneste medlemsstat, der ikke har aflagt rapport om fugle.

[4] *State of nature in the EU: Results from reporting under the nature directives 2013-2018*, Det Europæiske Miljøagentur, er sammen med yderligere onlinematerialer, herunder resuméer for hver medlemsstat, tilgængelig på: https://www.eea.europa.eu/themes/biodiversity/state-of-nature-in-the-eu/state-of-nature-2020, https://ec.europa.eu/environment/nature/knowledge/rep_habitats/index_en.htm.

[5] Det alpine, atlantiske, boreale, kontinentale, makaronesiske og pannoniske område samt Middelhavsområdet, Sortehavsområdet og steppeområdet.

[6] Det atlantiske og makaronesiske område samt Middelhavsområdet, Sortehavsområdet og Østersøområdet.

af trafiklysfarver (rød, gul, grøn), der angiver henholdsvis "god", "ringe" eller "dårlig" status[7]. Alle statistikker over overordnet status og overordnede tendenser er baseret på de forskellige vurderinger på EU-plan af individuelle levesteder og arter.

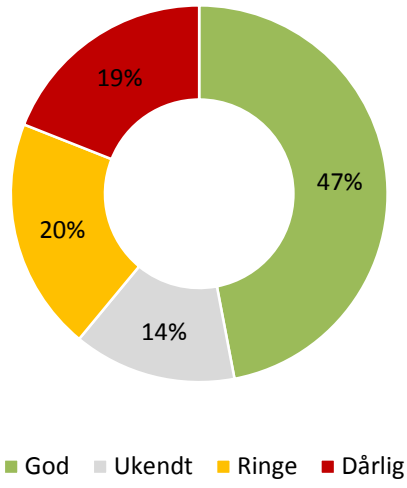
Denne aggregering af de indrapporterede nationale data er nødvendig for at foretage vurderinger på EU-plan og i forhold til de biogeografiske områder, men kan skjule positive udviklinger på lavere (dvs. lokale, regionale eller nationale) niveauer.

2.1 Fugle

Fugledirektivet beskytter alle naturligt forekommende vilde fuglearter på medlemsstaternes område i Europa (mere end 460 arter). Direktivets bilag I indeholder en liste med 197 (under)arter, der kræver særlige bevaringsforanstaltninger for deres levesteder, herunder udpegning af særligt beskyttede områder. Bilag II indeholder en liste over 86 (under)arter, der kan jages i henhold til national lovgivning.

Fugle — status for bestande på EU-plan

Figur 1: Status for bestande af fuglearter i EU

Bemærk: Det samlede antal vurderinger er 463 (én vurdering pr. art).

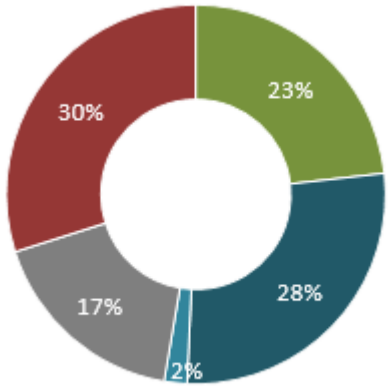
Vurderingen på EU-plan viser, at status for bestanden af 47 % af alle fuglearter er god, et fald på 5 procentpoint fra 52 % i 2015[8]. Andelen af arter med ringe eller dårlig status er steget fra 32 % til 39 %, mens status for 14 % stadig er ukendt (sammenlignet med 16 % i 2015) på grund af mangel på pålidelige data.

[7] Se Miljøagenturets rapport for yderligere oplysninger om vurderingsmetoderne i henhold til fugle- og habitatdirektiverne.

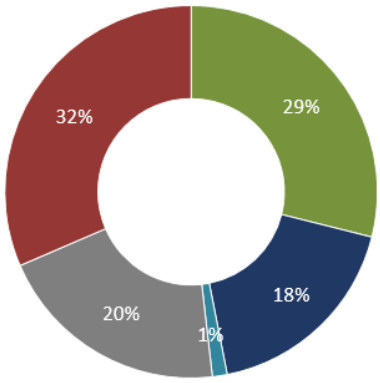
[8] *State of nature in the EU: Results from reporting under the nature directives 2007–2012*, Det Europæiske Miljøagentur (2015), teknisk rapport nr. 2/2015, ISSN 1725-2237, Den Europæiske Unions Publikationskontor, 2015.

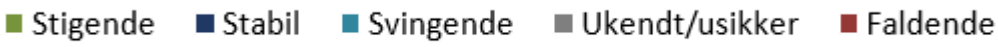
Fugle — tendenser for bestande på EU-plan

Figur 2a: Kortsigtede (12-års) tendenser for bestande af ynglefugle på EU-plan

Figur 2b: Langsigtede (38-års) tendenser for bestande af ynglefugle på EU-plan

Bemærk: Statistikker baseret på 465 kort- og 467 langsigtede tendenser for bestande af ynglefugle i EU. Omfatter tendenser for et begrænset antal underarter og biogeografiske bestande.

Medlemsstaterne har indrapporteret tendenser for bestande af både ynglefugle og overvintrende fugle[9] på kort og lang sigt, dvs. de seneste 12 år (2007-2018) og de seneste 38 år (1980-2018).

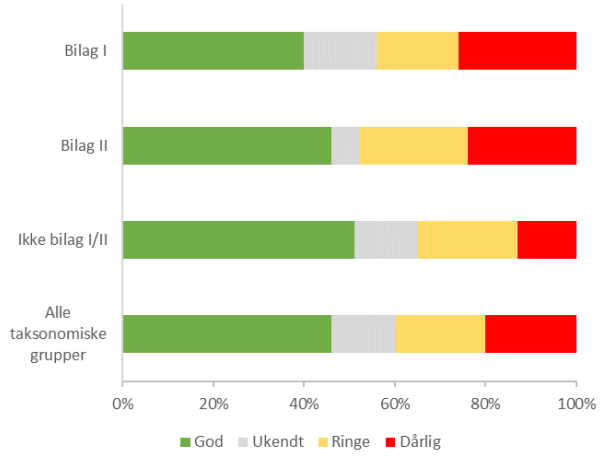
Det fremgår af dataene, at:

- næsten en tredjedel (30 %) af alle vurderede arter af ynglefugle befinder sig i en nedadgående kortsigtet tendens (samme procentdel som i 2015)
- de kortsigtede yngletendenser viser, at der er 5 % færre arter med voksende bestande end i 2015 og en stigning på 7 % i antallet af arter med stabile eller svingende tendenser "ukendte" vurderinger faldt med 2 %
- lidt flere langsigtede yngletendenser er nedadgående end opadgående (det modsatte var tilfældet i 2008-2012), men andelen af "ukendte" langsigtede yngletendenser er faldet med 10 procentpoint fra 30 % til 20 %
- hvad angår tendenser for bestande af de 91 overvintrende arter, er den kortsigtede situation den samme som i 2015 (45 % er stigende, 29 % er faldende). 54 % af de langsigtede tendenser er opadgående, og 13 % er nedadgående (andelen af førstnævnte er således faldet med 9 procentpoint, mens sidstnævnte næsten er uændret).

Status og tendenser for fugle i henhold til deres opførelse i fugledirektivet

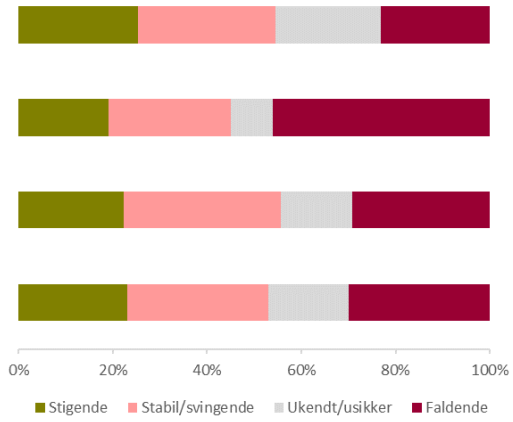
[9] Yderligere oplysninger findes i Miljøagenturets rapport: https://www.eea.europa.eu/themes/biodiversity/state-of-nature-in-the-eu/state-of-nature-2020.

Figur 3a: Status for bestande i EU af arter opført i bilag I og II, af arter, der ikke er opført i bilag I/II, og af alle fuglearter

Bemærk: Det samlede antal vurderinger er 505.

Figur 3b: Kortsigtede tendenser for ynglebestande i EU af arter opført i bilag I og II, af arter, der ikke er opført i bilag I /II, og af alle fuglearter

Bemærk: Det samlede antal vurderinger er 465.

En analyse af status og tendenser for arter opført i fugledirektivets bilag I og II viser følgende:

- Andelen af arter opført i bilag I med sikker status er faldet med 8 procentpoint (fra 48 % til 40 %) siden 2015, mens andelen af arter med ringe eller dårlig status er steget med 6 procentpoint (fra 38 % til 44 %). Dette tyder på, at status for flere arter opført i bilag I er blevet forringet til trods for de særlige bevaringsforanstaltninger for deres levesteder, som direktivet stiller krav om. Den omstændighed, at status stadig er ukendt for 16 % af arterne i bilag I, vækker særlig bekymring og understreger behovet for bedre overvågningssystemer for disse arter i medlemsstaterne.
- Andelen af arter opført i bilag II (jagtbare arter) med god status er faldet med 9 procentpoint (fra 55 % til 46 %) siden 2015, mens andelen med ringe eller dårlig status er steget med 9 procentpoint (fra 39 % til 48 %).
- Hvad angår de kortsigtede tendenser for bestande af ynglefugle, udviser arter opført i bilag II langt den kraftigste nedadgående tendens — ca. 46 %, dvs. det dobbelte af andelen af arter opført i bilag I (23 %).

2.2 Naturtyper

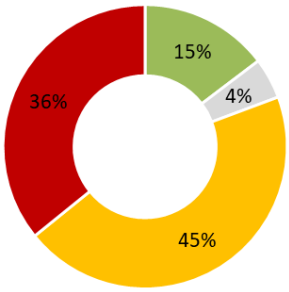
Ud af de 233 naturtyper, der er opført i habitatdirektivets bilag I, er de 224 terrestriske, mens ni er udelukkende marine. Det indrapporterede areal for førstnævnte udgør næsten en tredjedel af EU-28's landområde, svarende til 1,3 mio. km^2. Arealet af sidstnævnte er på 0,4 mio. km^2 af EU's vandområder.

Udvalget af naturtyper er meget bredt. Nogle dækker store områder, mens andre kun forekommer på meget begrænsede arealer. Skovnaturtyper er den største gruppe, der er opført

i bilag I (35 % af alle typer), efterfulgt af naturligt græsdække og delvist naturlige græsbevoksninger (14 %). Grupper som tempererede heder og krat, sclerofylkrat, højmoser, moser og kær samt klipper og huler udgør hver især kun ca. 5 % af de opførte naturtyper.

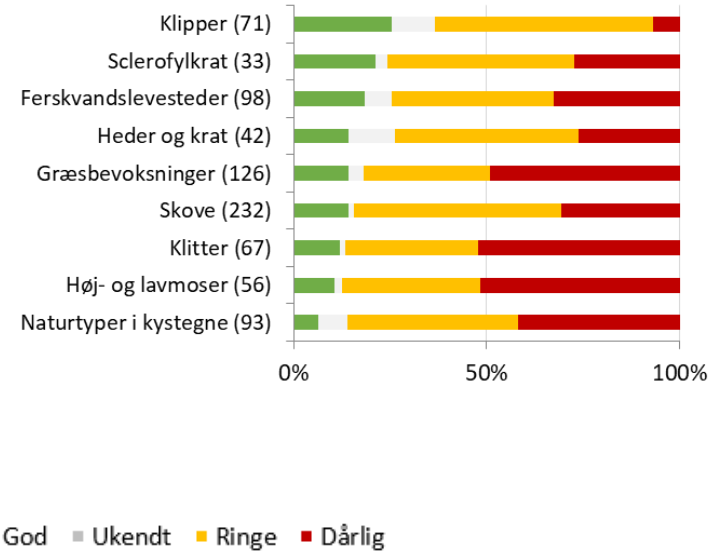
Bevaringsstatus for naturtyper

Figur 4a: Bevaringsstatus for naturtyper på EU-plan

Bemærk: Statistikker baseret på antallet af vurderinger af naturtyper i EU (818).

Figur 4b: Bevaringsstatus pr. naturtypegruppe på EU-plan

Bemærk: Antallet af vurderinger pr. gruppe er angivet i parentes. Marine naturtyper indgår i gruppen "levesteder i kystegne". Det samlede antal vurderinger er 818.

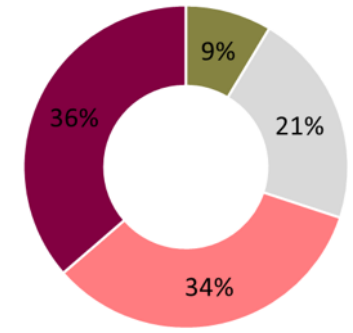
Naturtypers bevaringsstatus har ikke bedret sig i rapporteringsperioden. Kun 15 % af naturtypevurderingerne viser god bevaringsstatus sammenlignet med 16 % i 2015. Langt størstedelen angiver en ugunstig status (45 % ringe og 36 % dårlig sammenlignet med 47 % og 30 % i 2015). Mens andelen af vurderinger, der viser ringe status, er faldet med 2 procentpoint, og andelen af vurderinger, der viser dårlig status, er steget med 6 procentpoint, afspejler de fleste af ændringerne ikke en faktisk forværring på stedet, men derimod forbedringer i vurderingsmetoderne på EU- eller medlemsstatsplan.

Ud af de ni indrapporterede naturtypegrupper har levesteder i kystegne (som omfatter marine naturtyper) den laveste andel af vurderinger med god status. Klitter samt højmoser, moser og kær vurderes oftest som havende dårlig status (over 50 %). Græsbevoksninger, som omfatter nogle meget artsrige levesteder, er også blandt dem, der har den største andel af vurderinger med dårlig status (49 %). Græsbevoksninger, der kræver aktiv forvaltning, er i en særlig dårlig tilstand.

Manglende viden om de ni marine naturtyper udgør fortsat et problem. Bevaringsstatus for ca. 26 % af medlemsstaternes marine naturtyper er fortsat ukendt (sammenlignet med 4 % for terrestriske naturtyper).

Tendenser for bevaringsstatus for naturtyper

Figur 5a: Tendenser for bevaringsstatus for naturtyper med ugunstig (dvs. ikke god) eller ukendt status på EU-plan

Figur 5b: Tendenser for bevaringsstatus for naturtyper med ugunstig (dvs. ikke god) eller ukendt status pr. naturtypegruppe på EU-plan

Bemærk: Tendenserne for bevaringsstatus er baseret på EU's naturtypevurderinger (698).

Bemærk: Antallet af vurderinger er angivet i parentes. Det samlede antal vurderinger er 698.

Status for 81 % af de opførte naturtyper vurderes som ringe eller dårlig på EU-plan. Der ses kun positive tendenser for 9 % af dem, mens 36 % viser fortsat forværring. Der observeres negative tendenser i mindst 25 % af alle vurderinger på tværs af naturtypegrupper bortset fra klipper (15 %). Naturtyper i form af højmoser, moser og kær, græsbevoksninger og klitter står for den største andel af negative tendenser (over 50 % for hver gruppe). Bevaringsstatus for græslandsnaturtyper, primært høslætenge[10], *molinia*-enge[11] og delvis naturlige tørre græsbevoksninger[12], udviser en negativ tendens, hvilket afspejler deres afhængighed af ekstensivt landbrug, der fortsat er i tilbagegang i hele EU. Skovnaturtyper viser den største andel af positive tendenser blandt vurderingerne (13 %).

2.3 Andre arter end fugle

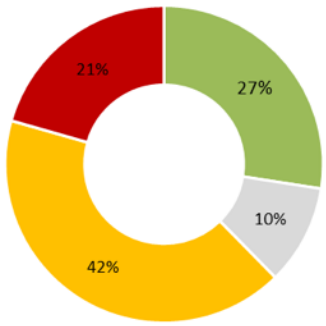
I habitatdirektivets bilag II, IV og V er der opført 1 389 arter af fællesskabsbetydning[13]. I visse større taksonomiske grupper såsom bløddyr, leddyr og karplanter er andelen af arter,

[10] Denne gruppe naturtyper omfatter høslætenge i lavlandet (6510) og høslætenge i bjerge (6520).
[11] Molinia-enge på kalkrige, tørveholdige eller ler- og siltrige jorde (Molinion caeruleae) (6410).
[12] Denne gruppe naturtyper omfatter delvis naturlig tør græslands- og kratvegetation på kalkholdig bund (Festuco Brometalia) (6210) og nordisk alvar og prækambriske kalkholdige fladklipper (6280).
[13] Bilag II: Arter, der kræver udpegning af særlige bevaringsområder (Natura 2000-områder).
Bilag IV: Strengt beskyttede arter.

der er opført i bilagene, meget lav. De bedst repræsenterede grupper er hvirveldyrene, hvoraf 85 % af padderne, 70 % af krybdyrene, 64 % af pattedyrene og 39 % af ferskvandsfiskene er opført. Mange af de arter, der ikke er opført, herunder mange af de mere almindelige arter, nyder godt af foranstaltninger i henhold til direktivet, herunder beskyttelse af bilag I-naturtyper.

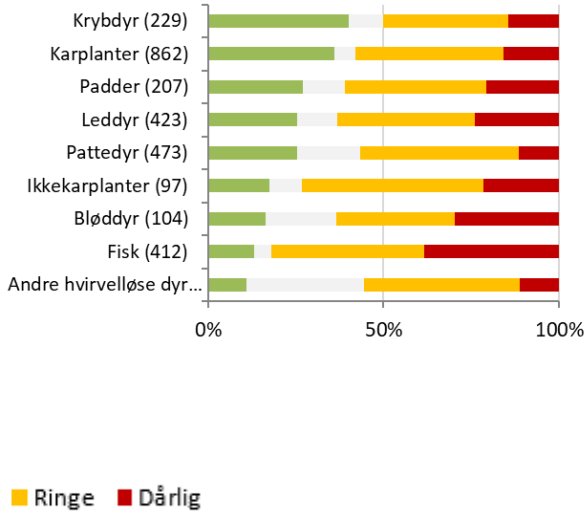
Arters bevaringsstatus

Figur 6a: Arters bevaringsstatus på EU-plan

Bemærk: Statistik baseret på antallet af EU-artsvurderinger (2 825).

Figur 6b: Bevaringsstatus pr. artsgruppe på EU-plan

Bemærk: Antallet af vurderinger pr. gruppe er angivet i parentes. Det samlede antal vurderinger er 2 825.

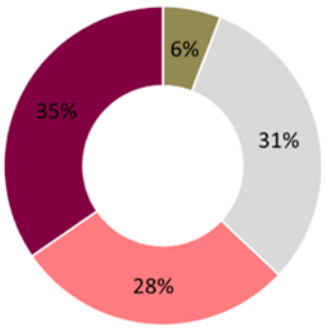
Over en fjerdedel (27 %) af artsvurderingerne viser god bevaringsstatus sammenlignet med 23 % i 2015. 63 % viser ringe eller dårlig status, hvilket svarer til tallet fra 2015 (60 %). Antallet af "ukendte" vurderinger er faldet siden sidste rapporteringsperiode (fra 17 % til 10 %), men er fortsat betydeligt højere end for naturtyper (4 %). På medlemsstatsniveau er status for de fleste marine arter (59 %) ukendt sammenlignet med kun 8 % af de terrestriske arter, hvilket tyder på, at der ikke afsættes tilstrækkelige ressourcer til overvågning af dem.

De artsgrupper, der har den største andel af arter med god status på EU-plan, er krybdyr og karplanter (henholdsvis 36 % og 40 %). Status for omkring 30 % af alle arter af bløddyr og fisk blev vurderet som dårlig.

Bilag V: Arter, hvis indsamling i naturen og udnyttelse vil kunne blive genstand for forvaltningsforanstaltninger.

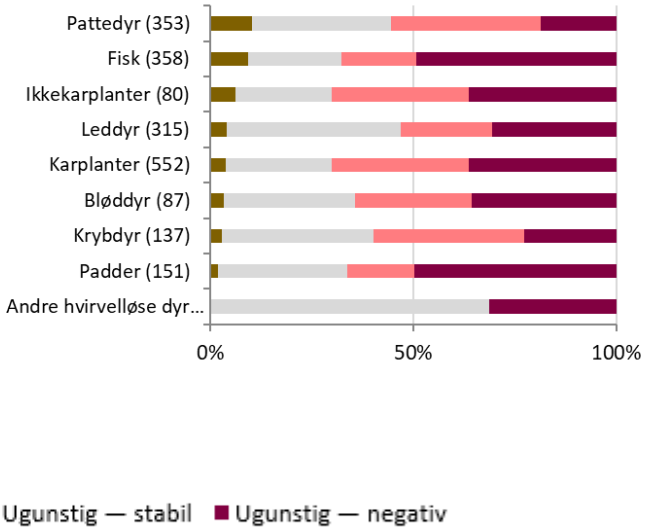
Tendenser for arters bevaringsstatus

Figur 7a: Tendenser for bevaringsstatus for arter med ugunstig (dvs. ikke god) eller ukendt status på EU-plan

Bemærk: Tendenserne for bevaringsstatus er baseret på EU's artsvurderinger (2 049).

Figur 7b: Tendenser for bevaringsstatus for arter med ugunstig (dvs. ikke god) eller ukendt status på EU-plan, pr. gruppe

Bemærk: Antallet af vurderinger er angivet i parentes. Det samlede antal vurderinger er 2 049.

Af de 2 049 arter, der vurderes som havende ringe eller dårlig bevaringsstatus på EU-plan, udviser 35 % en nedadgående og 6 % en opadgående tendens. For yderligere 31 % er tendensen ukendt. Med undtagelse af pattedyr, fisk og ikke-karplanter (henholdsvis 10 %, 9 % og 6 %) er andelen af arter, hvis status vurderes som ringe eller dårlig, men som har en opadgående tendens, fortsat under 5 %. Selv om fisk udviser flere opadgående tendenser end andre artsgrupper, viser de også (sammen med padder) den største andel af negative tendenser (tæt på 50 %). Der rapporteres om en kraftig nedadgående tendens for andre artsgrupper, f.eks. arter, der kun lever i græsarealer, såsom hedepletvingen *(Euphydryas aurinia)* og tidselarten *Jinea cyanoides*.

3. Udviklingen i status og tendenser

3.1 Fremskridt mod mål 1 i 2020-strategien for biodiversitet

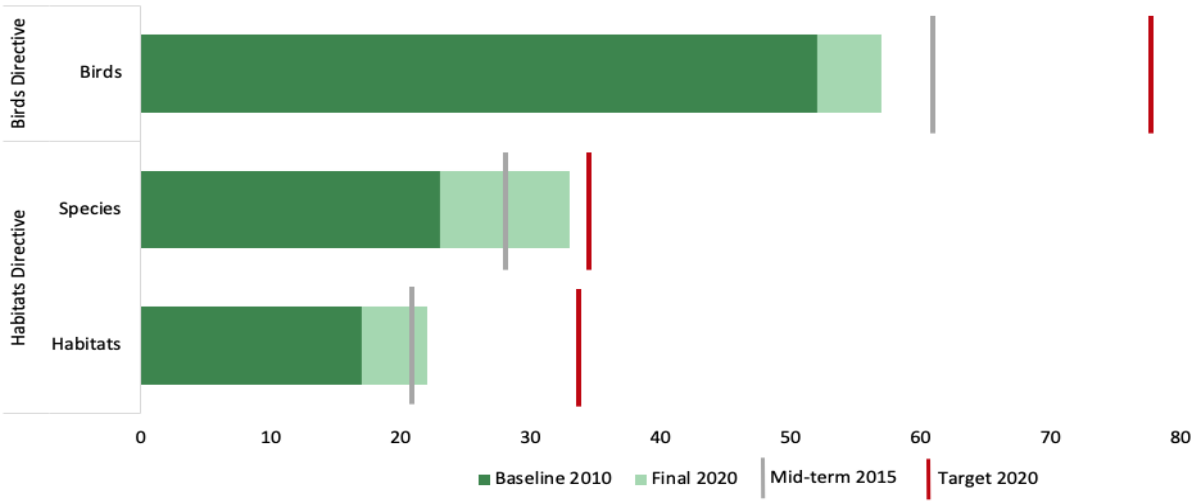
På grundlag af de oplysninger, som medlemsstaterne har givet med henblik på denne vurdering, har vi vurderet, i hvilket omfang mål 1 i 2020-strategien for biodiversitet[14] er blevet opfyldt. Målet var at standse forringelsen af status for alle arter og naturtyper, der er

[14] Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget: *Vores livsgaranti, vores naturkapital: EU's biodiversitetsstrategi frem til 2020* (KOM(2011) 244 endelig).

omfattet af EU's naturlovgivning, og opnå en betydelig og målbar forbedring af deres status, således at der i 2020 (sammenlignet med vurderinger fra 2010) vil være:

- 100 % flere naturtypevurderinger med en gunstig eller opadgående bevaringsstatus (dvs. 34 % af det samlede antal)
- 50 % flere artsvurderinger i henhold til habitatdirektivet med en gunstig eller opadgående bevaringsstatus (35 %)
- 50 % flere artsvurderinger i henhold til fugledirektivet med en sikker eller opadgående bestandstatus (78 %).

Figur 8: Fremskridt hen imod mål 1 (i procent af vurderingerne)

Bemærk: Hver søjle angiver procentdelen af vurderingerne med god status eller forbedring.

Der er kun sket begrænset fremskridt fra 2010-referencen frem mod 2020-målene, undtagen for ikkefuglearter, hvor målet næsten blev nået. En fortsat forringelse af visse naturtyper og arter mere end opvejer forbedringerne. De data, der blev indrapporteret i 2019, viser, at andelen af arter og naturtyper med forværrede tendenser er vokset en smule: for fugle fra 20 % til 23 %, for ikkefuglearter fra 22 % til 26 % og for naturtyper fra 30 % til 32 %.

Målet for 2020 om, at 34 % af naturtypevurderingerne skulle være gunstige eller forbedrede, er ikke blevet nået (resultatet er 12 procentpoint fra målet). Andelen af andre arter end fugle, hvis status vurderes som positiv eller forbedret, nåede imidlertid næsten delmålet for 2020 på 35 % (2 procentpoint fra målet). Tendenserne for fuglebestanden udviser et broget billede med en stigning i antallet af sikre og forbedrede arter mellem 2010 og 2015, men en vis forværring (-3 procentpoint) fra 2015 til 2020, hvorved resultatet ender mere end 20 procentpoint under målet på 78 %. Biodiversitetsstrategiens mål 1 frem til 2020 er derfor ikke nået.

3.2 Forbedringer i medlemsstaterne

"Bevaringsstatus" er kendt for langsomme ændringer og er derfor ikke en særlig følsom indikator for kortsigtede forbedringer. Desuden kan vurderinger på EU-plan skjule forbedringer i de enkelte medlemsstater. Derfor er positive og stabiliserende tendenser på landeniveau (hvor en tendens reelt ændrer sig fra faldende i den foregående rapporteringsperiode til stabil i den nuværende periode) positive udviklinger, der bør tages i betragtning og analyseres i tillæg til de positive ændringer i status.

Gennemsnitligt viser 6 % af medlemsstaternes nationale/regionale naturtypevurderinger forbedringer, oftest for skove og ferskvandslevesteder (10 % af alle vurderinger i gruppen), heder og krat (7 %), højmoser, moser og kær samt levesteder i klitter (6 %). Et eksempel på et forbedret levested i kystegne er strandenge ved Østersøen i Finland.

Tilsvarende viser et gennemsnit på 6 % af alle nationale/regionale vurderinger af andre arter end fugle forbedringer. Det største antal forbedringer ses for pattedyr (9 % af alle registrerede vurderinger af pattedyr viser forbedringer) efterfulgt af fisk (8 %) og karplanter (5 %). Eksempler på pattedyr omfatter bævere (*Castor fiber*), gråsæler (*Halichoerus grypus*) og spættede sæler (*Phoca vitulina*).

For fugle defineres forbedringer på nationalt plan anderledes, da der ikke sker nogen national vurdering af bevaringsstatus og statustendenser. Derfor betragtes en kortsigtet positiv tendens for en bestand eller en stabilisering efter en langvarig negativ tendens i den foregående nationale rapport som en forbedring. I alt viser 2 148 rapporter fra medlemsstater forbedringer ud fra ovenstående kriterier. Globalt svarer dette til 397 (under)arter af fugle, der udviser en forbedring i mindst én medlemsstat i mindst én indrapporteret sæson. Ca. 44 % af alle fugle med en forbedret tendens er migrerende vandfugle[15]. Mange af disse arter kategoriseres også som marine arter ifølge EU's havstrategirammedirektiv og tegner sig for 33 % af alle forbedringer. Agerlands- og skovfuglearter tegner sig hver for ca. 9 %. Eksempler på fuglearter, der udviser forbedringer, er havørn (*Haliaeetus albicilla*), trane (*Grus grus*), rød glente (*Milvus milvus*) og sølvhejre (*Ardea alba*).

3.3 Fremskridt med hensyn til datakvalitet

Det kræver hensigtsmæssige overvågningssystemer i alle medlemsstater at vurdere fremskridtene med hensyn til bevaringsstatus. I mange tilfælde stammer de indrapporterede oplysninger imidlertid fra delundersøgelser, der er gennemført med andre formål. I andre tilfælde råder medlemsstaterne ikke over egnede data og henholder sig i stedet til ekspertudtalelser. For naturtyper og arter omfattet af habitatdirektivet stammer mere end 40 % af de indrapporterede oplysninger fra delundersøgelser, og mere end 20 % er alene baseret på ekspertvurderinger. Hvad fugledata angår, stammer mere end 30 % af oplysningerne fra delundersøgelser, og mere end 15 % er baseret på ekspertvurderinger. Denne rapporteringsrunde viser, at der stadig forekommer begrænsninger forårsaget af dårlige eller ufuldstændige data (om end i meget varierende omfang fra medlemsstat til medlemsstat og i mindre omfang end i 2015). Ikke desto mindre er de data, der præsenteres

[15] Omfattet af aftalen om beskyttelse af afrikansk-eurasiske migrerende vandfugle (AEWA).

her, en milepæl i vurderingen af naturens tilstand i EU, og de danner et solidt grundlag for at forbedre rapportering, vurdering og gennemførelse med henblik på at nå målene i EU's biodiversitetsstrategi for 2030.

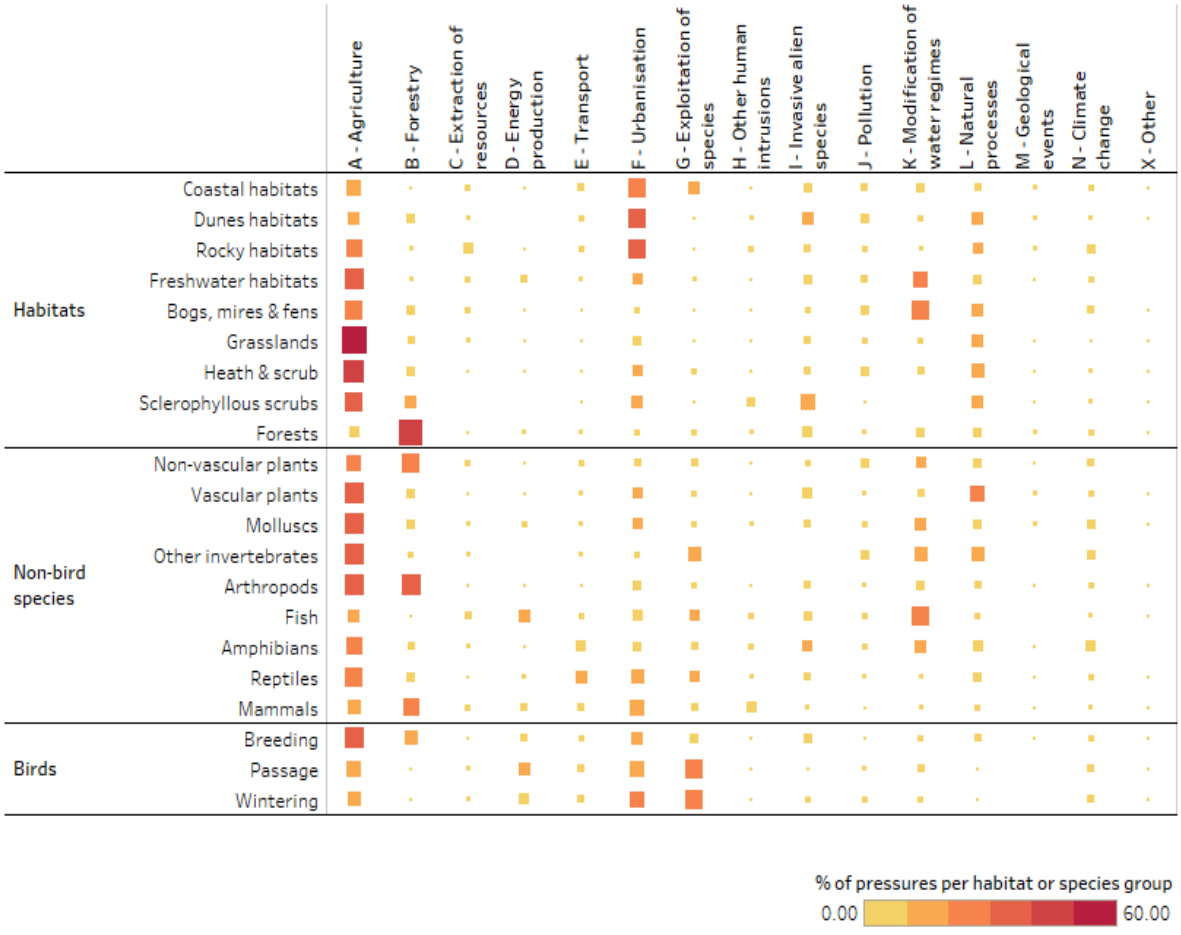
4. Pres og reaktioner

4.1 Pres

Europa er et af de tættest befolkede områder i verden. Menneskelige aktiviteter har formet landskaberne gennem århundreder og ydet store bidrag til områdets biodiversitet, f.eks. delvis naturlige levesteder såsom store høslætenge og delvis naturlige tørre græsbevoksninger. Menneskelig aktivitet har dog også medført forringelse og nedgang for mange hjemmehørende arter og naturtyper — især (og meget hurtigere) i de sidste 100 år.

Medlemsstater har rapporteret om hovedårsagerne til artstab og forringelse af naturtyper for hver art og hvert naturtype. Samlet set har de fremlagt 67 000 registreringer ud fra en liste med 203 individuelle pres i 15 kategorier (fra A, "Landbrug," til X, "Andet").

Figur 9: Fordeling af preskategorier på niveau 1 blandt naturtyper, ikkefuglearter og fugle

De hyppigst rapporterede pres for både naturtyper og arter stammer fra landbruget, hvilket afspejler det relative omfang af arealanvendelse til landbrug og ændringer i driftsmetoder i landbruget (intensivering og opgivelse af ekstensivt landbrug). Ekstensiv landbrugsforvaltning skaber og opretholder delvis naturlige levesteder med mangfoldig fauna og flora. Siden 1950'erne har et mere intensivt og specialiseret landbrug imidlertid i stigende grad bidraget til vedvarende tab af biodiversitet. Græsbevoksninger, ferskvandslevesteder, heder og krat samt højmoser, moser og kær er hårdest påvirket. Delvis naturlige levesteder, der er afhængige af landbruget[16], såsom græsbevoksninger er særlig truede, og deres bevaringsstatus er betydeligt ringere, end hvad tilfældet er for andre naturtyper, som ikke er afhængige af landbruget (45 % vurderes som dårlige sammenlignet med 31 % for andre naturtyper). Sammenlignet med 2015 viser vurderingerne af landbrugshabitater en generel forringelse af bevaringsstatussen: God status faldt fra 14 % til 12 %, mens dårlig status steg fra 39 % til 45 %. Kun 8 % af landbrugshabitaterne udviser en forbedret tendens, mens 45 % forværres. Mange arter af fugle, krybdyr, bløddyr, padder, leddyr og karplanter påvirkes også, og biodiversiteten på landbrugsarealer er fortsat faldende.

Overordnet set og på tværs af kategorier er ændringer af hydrologiske regimer (herunder ændringer med flere formål under kategori K, "Ændring af hydrologiske regimer," og hydrologiske ændringer, der tilskrives andre kategorier, f.eks. A, "Landbrug") den næsthyppigst rapporterede type pres efterfulgt af urbanisering og forurening:

- Pres i forbindelse med ændringer af vandregimet stammer fra flere kilder. F.eks. udgør dræningsaktiviteter inden for landbruget og vandkraftanlæg henholdsvis 14 % og 13 % af alle hydrologirelaterede pres. Ikke overraskende er pres i denne kategori særlig relevant for ferskvandslevesteder og fiskearter, men også for kulstofrige økosystemer såsom højmoser, moser og kær.
- De vigtigste pres i forbindelse med urbanisering omfatter sport, turisme og fritidsaktiviteter og påvirker især marine levesteder og levesteder i kystegne. Omdannelse af vilde og halvvilde naturområder til boligområder, bosættelser eller rekreative områder påvirker primært græslandsnaturtyper og skove.
- Forurening er et væsentligt pres for mange naturtyper og arter, og landbrugsaktiviteter tegner sig for næsten halvdelen (48 %) af det pres, der skyldes forurening, efterfulgt af forurening fra blandede kilder (28 %, indrapporteret under kategori J, "Forurening") og urbanisering (21 %).

Der er forskelle i preskategoriernes relative påvirkninger på tværs af naturtyper og artsgrupper:

- Skovbrugsaktiviteter er den kategori med det næststørste rapporterede pres for arter og påvirker især leddyr, pattedyr og ikkekarplanter. Det rapporteres, at mange skovafhængige arter påvirkes af fjernelse af døde, døende og gamle træer (herunder efterskovning), skovforvaltning, der reducerer gamle urskove og renafdrift. Skovbrug

[16] Halada, L., Evans, D., Romão, C. og Petersen, J. E., 2011, "Which habitats of European importance depend on agricultural practices?", Biodiversity and Conservation 20, (2011), 2 365-2 378.

står også for den dominerende gruppe af pres, der rapporteres for de fleste af de skovtyper, som er opført i bilag I, hvis bevaringsstatus er forringet i forhold til 2015: God status faldt fra 16 % til 14 %, og vurderinger, der viste en dårlig tilstand, steg fra 27 % til 31 %.

- Artsudnyttelse udgør det største pres for overvintrende fugle og trækfugle. Det omfatter ulovlig skydning eller drab, jagt og utilsigtede drab. Den seneste forskning i 26 europæiske lande har beregnet en årlig fangst fra jagt på mindst 52 millioner fugle[17]. Andre arter berørt af udnyttelse omfatter fisk, pattedyr og krybdyr. Fisk er en af de hårdest ramte grupper på grund af hav[18]- og ferskvandsfiskeri. Pattedyr påvirkes på to måder:
    - Store landpattedyr som ulv (*Canis lupus*), europæisk los (*Lynx lynx*) og odder (*Lutra lutra*) påvirkes primært af ulovligt drab.
    - Små hvaler, f.eks. kortnæbbet almindelig delfin (*Delphinus delphis*) og almindeligt marsvin (*Phocoena phocoena*), påvirkes hovedsagelig af bifangst i fiskeredskaber og andre virkninger af havfiskeriaktiviteter som reduktion af byttedyrsbestande og forstyrrelse af arter. Havpattedyr påvirkes også ofte af forurening fra forskellige kilder, skibs- og færgefart (på grund af undervandsstøj og sammenstød med skibe) samt af militære operationer (ved sammenstød med skibe og forstyrrelse fra militære sonarer).
- Vandkraftanlæg er den største enkeltstående kilde til energirelateret pres for trækfugle og ferskvandsfisk. Mens pres fra vind-, bølge- og tidevandsenergi indebærer risici for mange arter, er fugle også særligt sårbare over for infrastruktur til el- og kommunikationstransmission. Udvidelsen af vedvarende energi er en af EU's vigtigste politikker til bekæmpelse af klimaændringer (som i sig selv udgør et betydeligt og voksende pres på biodiversiteten), men uhensigtsmæssigt designede og placerede anlæg kan føre til yderligere pres på beskyttede arter og naturtyper.
- Invasive ikkehjemmehørende arter udgør en væsentlig og voksende trussel mod flora og fauna, der er hjemmehørende i Europa. Deres indvirkning er vokset betydeligt siden sidste rapporteringsperiode. "Invasive ikkehjemmehørende arter, der betragtes som problematiske på EU-plan"[19] tegner sig for ca. 20 % af det pres, som indrapporteres i denne kategori, mens der rapporteres om mange flere virkninger af invasive ikkehjemmehørende arter, som endnu ikke er opført som arter, der betragtes som problematiske på EU-plan. Invasive ikkehjemmehørende arter påvirker naturtyper mere end arter, men er også kendt for at have en direkte indvirkning på visse arter af fugle, padder, fisk og karplanter.

[17] Hirschfeld, A. *et al.*, 2019, "Bird-hunting in Europe: an analysis of bag figures and the potential impact on the conservation of threatened species," *British Birds:* 153-166.

[18] Habitatdirektivet omfatter næsten ikke saltvandsfisk (begrænset til flere anadrome fiskearter).

[19] Forordning (EU) nr. 1143/2014 om forebyggelse og håndtering af introduktion og spredning af invasive ikkehjemmehørende arter indeholder en liste over invasive ikkehjemmehørende arter, der betragtes som problematiske på EU-plan (EUT L 317 af 4.11.2014, s. 35).

- Selv om klimaændringer ikke blev rapporteret som et særligt relevant pres i 2013-2018, forudsiger fremtidige scenarier[20], at de vil få en dramatisk effekt på europæiske planter og dyr og føre til hurtigere tab af biodiversitet og ørkendannelse mange steder. De hyppigst rapporterede pres i forbindelse med klimaændringer var tørke og reduceret nedbør. Disse tegnede sig for 5 % af alle rapporterede pres, der påvirker padder.

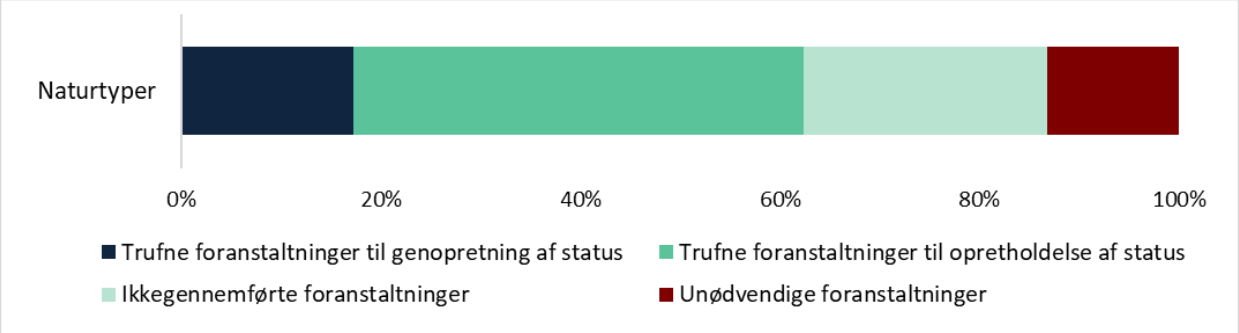
4.2 Reaktioner (bevaringsforanstaltninger)

Sideløbende med rapporteringen om pres har medlemsstaterne oplyst, om de fleste af de foranstaltninger, der er nødvendige for en art eller en naturtype af fællesskabsbetydning, som kræver udpegning af et Natura 2000-område, er truffet. Sådanne foranstaltninger har til formål at opretholde eller genoprette god status for arter og naturtyper og indebærer konkret handling på stedet med henblik på at afbøde og fjerne virkningerne af tidligere og nuværende pres. Medlemsstaterne er forpligtet til at træffe de nødvendige bevaringsforanstaltninger for Natura 2000-områder.

Af deres nationale rapporter fremgår det, at:

- De fleste foranstaltninger anvendes både inden for og uden for Natura 2000-nettet.
- For ca. 60 % af medlemsstaternes levesteder blev de nødvendige foranstaltninger indrapporteret som værende truffet, hovedsagelig for at opretholde den nuværende status eller for at genoprette levestedernes struktur og funktioner. Kun 4 % af de indrapporterede trufne foranstaltninger har til formål at øge habitatområdet.
- Bevaringsforanstaltninger, der har til formål at sikre, at landbrugsarealer holdes i en passende økologisk tilstand, som en reaktion på pres fra landbruget, er langt de mest udbredte.

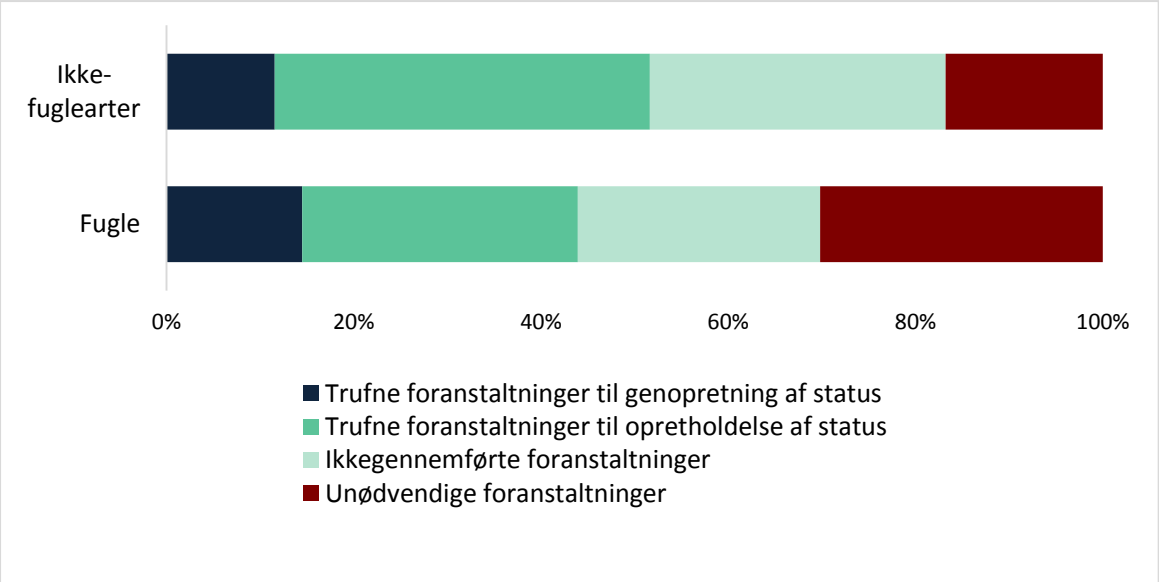
Figur 10: Status for gennemførelse af bevaringsforanstaltninger for naturtyper (i procent af alle vurderinger af naturtyper foretaget af medlemsstater)

[20] Se f.eks.: IPBES (2018), *The IPBES regional assessment report on biodiversity and ecosystem services for Europe and Central Asia*, Rounsevell, M. *et al.*, sekretariatet for Den Mellemstatslige Videnspolitikplatform vedrørende Biodiversitet og Økosystemydelser, Bonn, Tyskland. 892 sider.

- Situationen er den samme for arter. Omkring 40 % af rapporterne om fugle og 50 % af rapporterne om andre arter end fugle viser, at der er truffet foranstaltninger. Flertallet af de foranstaltninger, der er truffet for ikkefuglearter, har til formål at opretholde deres nuværende status. Genopretningsforanstaltninger spiller en mindre fremtrædende rolle.

Figur 11: Status for gennemførelse af foranstaltninger til bevaring af arter (i procent af alle vurderinger af arter foretaget af medlemsstater for arter, der kræver udpegning af områder)

Til trods for medlemsstaternes foranstaltninger blev bevaringsstatus og tendenser ikke forbedret i løbet af rapporteringsperioden. Faktisk forværredes de yderligere for mange arter og naturtyper (herunder dem, for hvilke udpegelse af Natura 2000-områder er et vigtigt redskab til opnåelse af bevaring). Det står derfor klart (hvilket bekræftes af rapporterne), at medlemsstaterne ikke har truffet de nødvendige bevaringsforanstaltninger (i hvert fald ikke i det nødvendige omfang) og i nogle tilfælde end ikke har identificeret dem tilstrækkeligt.

En analyse af foranstaltningernes effektivitet viser en positiv sammenhæng mellem de trufne foranstaltninger og god bevaringsstatus for de fleste naturtype- og artsgrupper. Endvidere fører proaktive genopretningsforanstaltninger (f.eks. med henblik på genopretning af struktur og funktioner) rent faktisk til forbedringer.

4.3 Genopretningsbehov for naturtyper

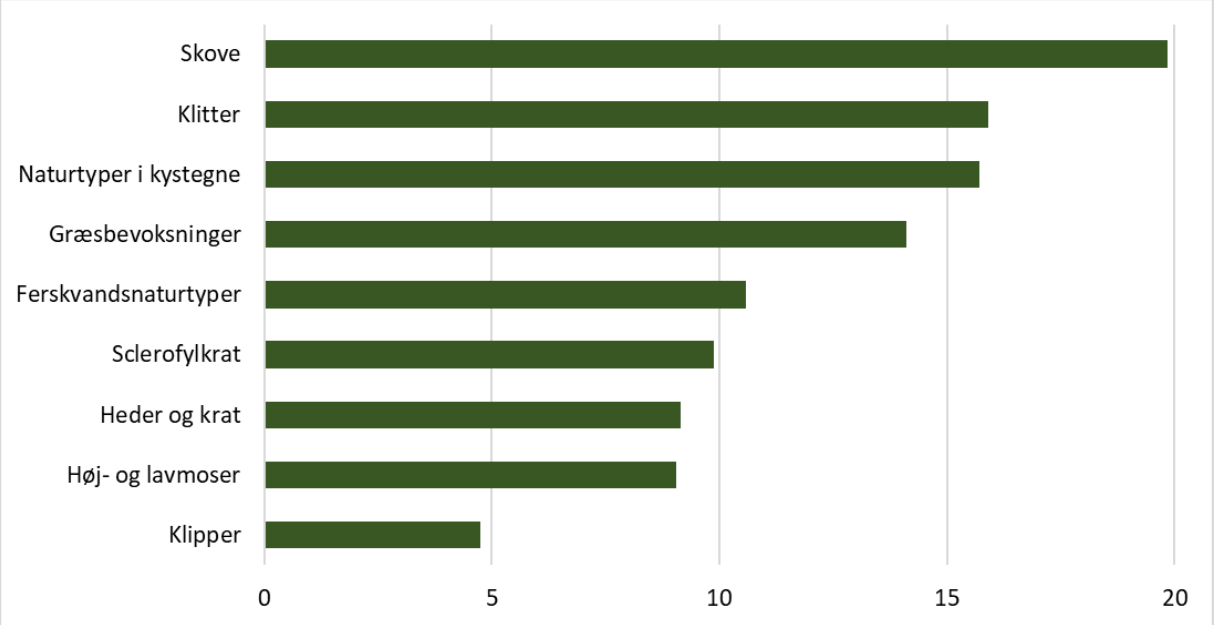
For en naturtype betyder "god bevaringsstatus", at dens naturlige udbredelsesområde, det areal, den dækker, og dens struktur og funktioner alle er tilstrækkelig store og i god tilstand, samt at dens fremtidsudsigter også er positive. I denne sammenhæng forstås ved "genopretning":

1. forbedring af tilstanden (dvs. kvaliteten) af naturtypens eksisterende områder ved hjælp af målrettede bevaringsforanstaltninger

2. sikring af et tilstrækkeligt overfladeareal ved at (re)etablere naturtyper (dvs. etablere yderligere områder med en naturtype, f.eks. ved at genoprette vådområder på tidligere drænede landbrugsarealer eller udvide fredede naturskove).

En vurdering af genopretningskravene for bilag I-naturtyper viser, at behovene varierer betydeligt mellem de forskellige grupper af naturtyper og biogeografiske områder.

Figur 12: Andelen af områder med bilag I-naturtypegrupper, der skal forbedres, som indrapporteret af medlemsstaterne

Bemærk: Det Forenede Kongerige og naturtype 8310 (naturlige grotter) er ikke medtaget i beregningerne.

Nogle af de vigtigste konklusioner af vurderingen er, at:

- Arealet med beskyttede naturtyper med behov for forbedringer skønnes i gennemsnit at være ca. 215 000 km^2 (eller 5 % af EU-27's territorium[21]). Skove har det største behov med ca. 19,5 % (ca. 100 000 km^2) med behov for forbedringer efterfulgt af naturtyper i kystegne med 16 % (ca. 46 000 km^2), græsbevoksninger med 13,5 % (ca. 33 000 km^2), ferskvandslevesteder med 10,5 % (ca. 13 500 km^2) og højmoser, moser og kær med 9 % (ca. 10 900 km^2).
- Der skal (re)etableres mindst 11 000 km^2 bilag I-naturtyper for at supplere det eksisterende areal med henblik på at sikre alle naturtypers levedygtighed på lang sigt. De naturtypegrupper med de største arealer til (re)etablering er skove (4 600 km^2), græsbevoksninger (1 900 km^2), højmoser, moser og kær (1 700 km^2) og kystlevesteder (1 400 km^2). Dette gælder generelt for 1-1,5 % af det samlede eksisterende areal af disse naturtypegrupper.
- De biogeografiske områder med størst behov for at få forbedret de eksisterende habitatområders tilstand er det atlantiske, boreale og kontinentale område samt Atlanterhavs- og Middelhavsområdet.
- Mange af de bilag I-naturtyper, der kræver genopretning, er særlig kulstofrige og rummer et betydeligt potentiale for lagring og binding af kulstof i over- og underjordisk biomasse og i jorden. Omkring 16 % af disse kulstofrige områder har

[21] Det Forenede Kongerige indgår ikke i beregninger af genopretningsbehovene.

behov for forbedring (154 000 km^2). Genopretning og opretholdelse af disse områder kan yde et væsentligt bidrag til modvirkning af klimaændringerne.

- Da overvågningsdataene er utilstrækkelige, er det sandsynligt, at bilag I-naturtyperne med behov for genopretning er langt større end de nuværende skøn. Der er behov for omfattende kortlægning af kulstof- og naturrige områder, virkningerne af forvaltning, naturtypernes tilstand og andre faktorer som grundlag for at træffe beslutninger om prioriteringen af genopretningen. Der bør også ses på behovet for genopretning af fugle og andre arter, men data om disse indrapporteres ikke i øjeblikket.

5. Natura 2000-nettets rolle

Natura 2000-nettet består af særligt beskyttede områder, der er udlagt i henhold til fugledirektivet, og særlige bevaringsområder, som er udpeget i henhold til habitatdirektivet[22]. Det er det største koordinerede net af beskyttede områder i verden og er det vigtigste redskab i EU til at opretholde/genoprette beskyttede naturtypers og arters bevaringsstatus.

Ved udgangen af 2019 bestod Natura 2000 af 27 852 lokaliteter med et areal på 1 358 125 km^2. Det omfattede 17,9 % af EU's landområder og 9,7 % af dets havområder. Det relative omfang varierer betydeligt fra medlemsstat til medlemsstat: Landområderne varierer i omfang fra 8 % i Danmark til 38 % i Slovenien, mens omfanget af havområder går fra 2 % i Italien til 46 % i Tyskland[23].

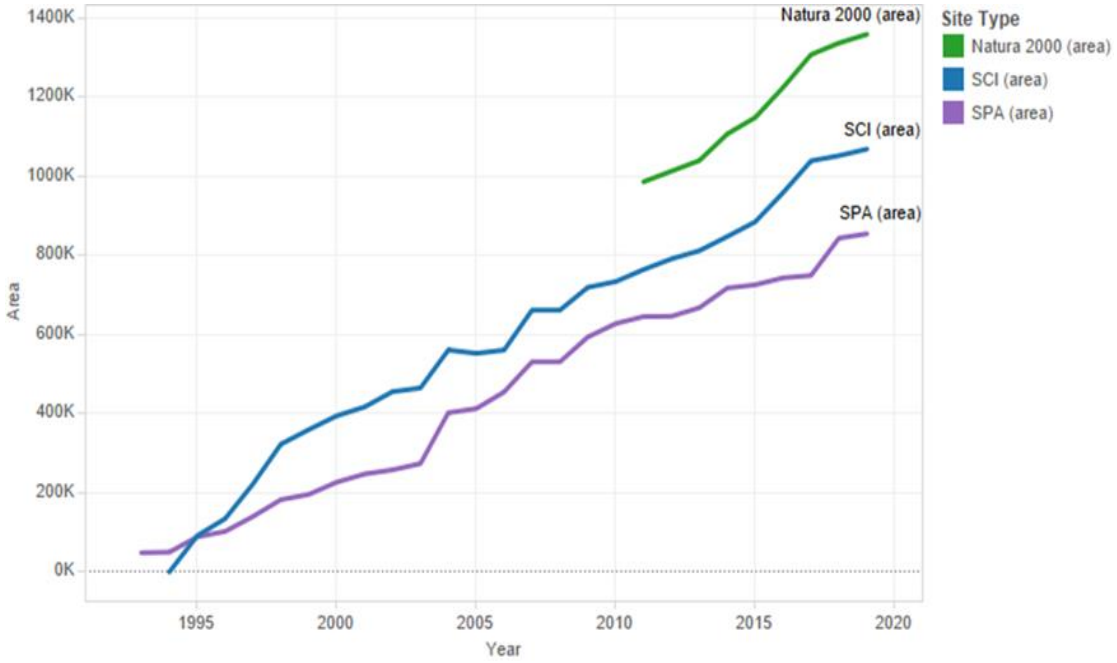
Siden sidste rapporteringsperiode:

- er overfladearealet af de havområder, der er omfattet af nettet, blevet fordoblet
- er antallet af særlige bevaringsområder mere end fordoblet med 7 262 nye udpegninger
- er antallet af områder, for hvilke det er rapporteret, at der foreligger omfattende forvaltningsplaner, steget betydeligt.

[22] I henhold til habitatdirektivet foreslår medlemsstaterne "lokaliteter af fællesskabsbetydning", som Kommissionen derefter opfører på de biogeografiske lister. Medlemsstaterne har derefter 6 år til at udpege lokaliteterne af fællesskabsbetydning som særlige bevaringsområder.

[23] Det er tallene for havområder inden for 200 sømil fra kystlinjen. De omfatter ikke Natura 2000-områder på den udvidede kontinentalsokkel (relevant for Irland, Portugal og Det Forenede Kongerige).

Figur 13: Natura 2000-nettets samlede overfladeareal i km², 1993-2019

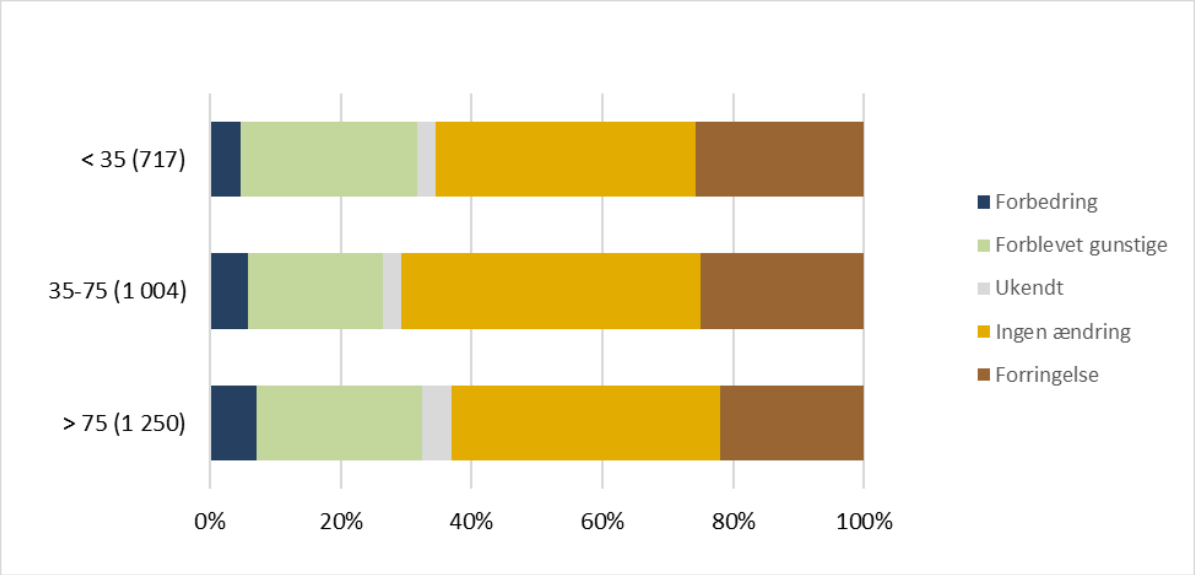
Bemærk: Tallene er for EU-28 og omfatter særligt beskyttede områder, lokaliteter af fællesskabsbetydning (LAF'er), særlige bevaringsområder og foreslåede LAF'er (som tilsammen udgør den blå LAF-linje). I mange tilfælde er Natura 2000-områderne (helt eller delvist) både et særligt beskyttet område og et særligt bevaringsområde/en LAF. Som følge af begrænsninger i mulighederne for håndtering af GIS-data er Natura 2000-området først blevet udregnet systematisk efter 2010.
Kilde: Natura 2000-databaser

5.1 Effektiviteten af Natura 2000

Den nuværende rapportering indeholder ikke oplysninger, der gør det muligt at foretage en direkte sammenligning af bevaringsstatussen for arter og naturtyper i og uden for Natura 2000. Derfor har vi set på andre potentielle indikatorer for effektivitet, f.eks. forbindelsen mellem arternes og naturtypernes repræsentation i nettet og andelen af dem, der er i god tilstand eller viser forbedrede tendenser. Resultaterne baseret på medlemsstaternes vurderinger viser følgende:

- Arter og naturtyper er i gennemsnit mere tilbøjelige til at have en god bevaringsstatus, hvis deres habitatområde eller bestand er godt repræsenteret (> 75 %) i netværket sammenlignet med dem, der er mindre godt repræsenteret. Dette er tydeligst for levesteder i klitter og skove og for padder og fisk.
- Naturtyper med høj repræsentation (> 75 %) i Natura 2000-områder viser (lidt) større forbedring og mindre forringelse end dem, der er mindre godt repræsenteret. Med en indrapporteret forbedring på over 8 % synes især højmoser, moser og kær at have nydt godt af Natura 2000-dækningen. De naturtyper, der har gennemgået de mest betydelige forbedringer, f.eks. tørre kystnære atlantiske heder med *Erica vagans* og kystklitter med enebær *(Juniperus)*, nyder bred beskyttelse i nettet.

Figur 14: Ændringer i bevaringsstatus og tendenser for bilag I-naturtyper inden for forskellige Natura 2000-dækningsklasser (< 35 %, 35-75 %, > 75 %)

Bemærk: "Forbedring" betyder ringe eller dårlige vurderinger, der er blevet forbedret eller blevet til gode vurderinger, "forblevet gunstige" betyder vurderinger, der har bevaret deres gode status, "ingen ændring" betyder ringe eller dårlige vurderinger, som hverken er blevet forbedret eller forringet, "forringelse" betyder ringe eller dårlige vurderinger, som forværredes yderligere eller er gået fra god til ringe eller dårlig, og "ukendt" betyder vurderinger uden en tendens. Antallet af vurderinger pr. gruppe er angivet i parentes. Det samlede antal vurderinger er 2 970.

Samlet set giver de indrapporterede oplysninger os ikke mulighed for at drage klare konklusioner om, hvor effektivt Natura 2000-nettet er. Dette skyldes især begrænset overvågning, navnlig den udbredte praksis med kun at overvåge et udsnit af Natura 2000-områderne. Med henblik på en tilfredsstillende vurdering af effektiviteten af Natura 2000-relaterede foranstaltninger bør overvågningen omfatte indsamling af flere data om områder i og uden for nettet og om kvaliteten af bevaringsforvaltningen.

På trods af visse positive indikationer af nettets bidrag til bevaringsstatussen tyder de foreliggende oplysninger kraftigt på, at dets fulde potentiale endnu ikke er frigjort, og at der tilbagestår et betydeligt gennemførelsesefterslæb.

6. Konklusioner og udsigter

Denne vurdering af bevaringsstatusser er den største og mest fuldstændige undersøgelse af naturens sundhedstilstand, der nogensinde er gennemført i EU. Den danner et solidt grundlag for en evaluering af gennemførelsen af naturdirektiverne og en stærk reference for måling af fremskridt inden for rammerne af den nye biodiversitetsstrategi for 2030.

Vurderingen viser, at EU endnu ikke har formået at dæmme op for nedgangen i beskyttede naturtyper og arter, hvis bevaringsstatus vækker bekymring på EU-plan. De væsentligste pres som følge af areal- og vandanvendelse, der har ført til forringelse af naturen, eksisterer fortsat, hvilket medfører, at der stadig er langt til 2020-målet om at standse og målbart vende forringelsen af arters og naturtypers status.

Inspirerende succeshistorier fra forskellige medlemsstater viser, hvad der kan opnås gennem en målrettet indsats, ofte med støtte fra initiativer under EU's LIFE-program[24] eller særlige ordninger for miljøvenligt landbrug under den fælles landbrugspolitik. Disse succeser opnås dog ikke i tilstrækkeligt omfang.

Fremskridt med gennemførelsen af begge direktiver i løbet af de seneste 6 år (betydelig udvidelse af Natura 2000-nettet og flere lokaliteter med forvaltningsplaner) har ikke været tilstrækkelig til at forbedre bevaringsstatussen. Etableringen af et fuldt funktionsdygtigt net af beskyttede områder er stadig ufuldstændig, især i forhold til havmiljøet. Dertil kommer, at de nødvendige bevaringsforanstaltninger baseret på klart definerede bevaringsmålsætninger for mange af lokaliteternes vedkommende endnu ikke er iværksat. De krævede investeringer i naturen, bl.a. med hensyn til genopretning inden for og uden for nettet af beskyttede områder, er ikke blevet realiseret. Naturens behov er ikke blevet tilstrækkeligt indarbejdet i centrale politikker for areal- og vandanvendelse med henblik på at overvinde det negative pres, der kan opstå fra sektorer som landbrug og skovbrug. For mange Natura 2000-havområder er der endnu ikke vedtaget og iværksat fiskeriforvaltningsforanstaltninger. Desuden udgør klimaændringer en voksende trussel, og forudsigelser peger på en kraftig stigning i presset og både direkte og indirekte virkninger på arter og naturtyper, f.eks. som følge af ændringer i arealanvendelse og naturtypers placering eller kvalitet.

Denne vurdering understreger behovet for en trinvis ændring af indsatsen, hvis vi skal have en reel chance for at føre Europas biodiversitet ind på en kurs mod genopretning inden 2030 som planlagt i den nye biodiversitetsstrategi[25]. Hvis dette ikke sker, vil det betyde en fortsat udhuling af ikke blot vores fælles naturarv, men også af de livsvigtige tjenester, den leverer, som i sidste ende udgør grundlaget for menneskehedens sundhed og trivsel.

Den nye biodiversitetsstrategi for 2030 skaber de nødvendige rammer for denne forandringsfremmende udvikling. Sammen med andre initiativer inden for rammerne af den grønne pagt opstiller den et meget ambitiøst og praktisk handlingsprogram, der bl.a. tager sigte på at udvide dækningen af retligt beskyttede og effektivt forvaltede områder, samtidig med at den foreslår en plan for genopretning af naturen i EU.

Denne naturvurdering understreger det betydelige potentiale for at genoprette beskyttede naturtyper, både hvad angår deres nuværende tilstand og det yderligere overfladeareal, der er

[24] https://ec.europa.eu/easme/en/life.

[25] Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget, *EU's biodiversitetsstrategi for 2030 Naturen skal bringes tilbage i vores liv* (COM(2020) 380 final). https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52020DC0380.

nødvendigt for at opnå en gunstig bevaringsstatus. Dette omfatter genopretning af kulstofrige naturtyper, der kan give sidegevinster i form af afbødning af klimaforandringer. Vurderingen er også direkte relevant med hensyn til at måle, i hvor høj grad indsatsen i henhold til strategien i forhold til det bredere pres som følge af areal- og vandanvendelse er vellykket, navnlig i forhold til landbruget, som er årsag til det største antal negative vurderinger af arter og levesteder i medlemsstaterne. I kombination med "fra jord til bord"-strategien[26] bør foranstaltninger til fremme af økologisk landbrug, begrænsning af anvendelsen af og risikoen ved pesticider, beskyttelse og genopretning af jordøkosystemer og forøgelse af landskabstræk på landbrugsarealer støtte genopretning af arter og naturtyper, der er beskyttet i henhold til naturdirektiverne, herunder bestøvere og deres levesteder.

Den nye biodiversitetsstrategi understreger, at kampen mod tab af biodiversitet skal være baseret på solid videnskabelig dokumentation. Medlemsstaterne bør fortsat forbedre kvaliteten og fuldstændigheden af deres overvågningssystemer for at understøtte fremtidig rapportering. Jordobservation/telemåling, andre teknologier og værktøjer (f.eks. modellering) samt resultaterne af forsknings- og innovationsaktiviteter og borgervidenskab kan supplere og støtte den nuværende overvågning og rapportering. Dette potentiale bør testes med henblik på og udnyttes til at lette rapporteringsorganernes arbejde.

Den næste vurdering af naturens tilstand i EU, der er planlagt til 2026, bør yde et væsentligt bidrag i forhold til at måle fremskridt i retning af opfyldelse af målene for naturen i henhold til den nye biodiversitetsstrategi.

[26] Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget, *En jord til bord-strategi for et fair, sundt og miljøvenligt fødevaresystem* (COM(2020) 381 final). https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52020DC0381.